Motion till riksdagen 1987/88:U201

av Anita Persson och Iris Mårtensson (s) om u-landsbistånd för familjeplanering

Mot.
1987/88
U201–202

Erfarenheterna av befolkningspolitiken under de senaste åren är uppmuntrande. Dödligheten och sjukligheten har sjunkit, om än i inte önskvärd omfattning. Familjeplaneringsprogrammen har varit framgångsrika när det gällt att till förhållandevis låg kostnad sänka fruktsamheten. Genom att åtgärder vidtas i tid kan man undvika att sådana problem som överbefolkning, arbetslöshet, livsmedelsbrist och miljöförsämring förvärras.

Befolkningspolitik och utvecklingspolitik förstärker varandra när de svarar mot individens, familjens och samhällets behov. Erfarenheterna från den senaste tioårsperioden visar nödvändigheten av att hela samhället och gräsrotsorganisationerna helt och fullt deltar i utformningen och fullföljandet av riktlinjer och program.

Att förbättra kvinnors ställning och stärka deras roll är ett betydelsefullt mål. Det innebär att familjelivet och familjestorleken påverkas på ett positivt sätt. Samhällets stöd är väsentligt för att kvinnorna fullt ut skall kunna integreras och delta i utvecklingsprocessens alla faser och funktioner. Åtgärder måste vidtas för att hjälpa kvinnorna att uppnå full jämställdhet med männen i det sociala, politiska och ekonomiska livet. För att detta mål skall uppnås är det nödvändigt att män och kvinnor delar på ansvaret på områden som familjeliv, barnomsorg och familjeplanering. Regeringarna bör därför påverkas att utarbeta och genomföra en konkret politik som stärker kvinnornas ställning och roll.

En icke önskad hög fruktsamhet påverkar individernas och familjernas hälsa och välfärd negativt, i synnerhet bland de fattiga, och utgör ett allvarligt hinder för sociala och ekonomiska framsteg i många länder. Kvinnor och barn är de främsta offren för oreglerad fruktsamhet. Alltför många, alltför täta, alltför tidiga och alltför sena graviditeter är en huvudorsak till dödlighet och sjukdom bland barnaföderskor, barn och spädbarn.

Trots att betydande framsteg har gjorts, saknar miljontals människor fortfarande tillgång till säkra och effektiva familjeplaneringsmetoder. År 2 000 kommer ungefär 1,6 miljarder kvinnor att vara i en ålder då de kan föda barn, därav 1,3 miljarder i u-länderna. Kraftfulla insatser måste göras för att alla par och individer skall kunna utnyttja den grundläggande mänskliga rättigheten att fritt, på ett ansvarsfullt sätt och utan tvång bestämma antalet barn och tidsintervallen mellan barnen och få upplysning, utbildning och

1 *Riksdagen 1987/88. 3 saml. Nr U201–202*

medel som krävs för att uppnå detta.

Under de kommande årtiondena kommer snabba förändringar att ske i befolkningsstrukturerna, med markanta regionala variationer. Det absoluta antalet barn och ungdomar i u-länderna kommer att fortsätta att stiga så snabbt att särskilda program kommer att bli nödvändiga för att svara mot deras behov. En åldrande befolkning är ett fenomen som många länder kommer att uppleva.

Den snabba urbaniseringen kommer att fortsätta att vara ett framträdande drag. Vid slutet av århundradet kan 3 miljarder människor, 48 % av världens befolkning, komma att bo i städer, ofta mycket stora städer. Integrerade utvecklingsstrategier för städer och landsbygd bör därför utgöra en väsentlig del av befolkningspolitiken.

Sverige har gjort pionjärinsatser inom biståndet till befolkningsprogram. Sverige var en av de första och största bidragsgivarna till internationella organisationer aktiva på detta område, såsom FN:s Befolkningsfond (UNFPA) och den internationella familjeplaneringsfederationen (IPPF).

Mexico-konferensen 1984 bekräftade att enhällighet nu råder om befolkningsfrågornas betydelse för utvecklingsprocessen. Efterfrågan från u-länderna på stöd till deras befolkningsprogram har ökat betydligt. De tillgängliga resurserna och den nödvändiga kunskapen om dessa frågor har emellertid inte ökat i samma takt.

Med hänsyn till den vitala betydelsen av folkökningsproblem och andra befolkningsfrågor, såsom den kraftigt ökade urbaniseringen samt betydelsen av familjeplanering för kvinnors frigörelse och hälsa, är det viktigt att Sverige fortsätter sin aktiva roll att underlätta för u-länderna att kunna genomföra sina befolkningsprogram. Det är därför angeläget att familjeplaneringsbistånd ingår i övrigt biståndsarbete.

Det är mycket positivt att regeringen i proposition 1987/88:100 bilaga 5 föreslagit att stödet till UNFPA ökar med 10 miljoner till totalt 85 miljoner.

Stödet till IPPF föreslås däremot förbli oförändrat 75 miljoner.

Att Sverige fortsätter att öka sina anslag till FN:s befolkningsfond UNFPA och till internationella familjeplaneringsfederationen IPPF samt att den forskning som bedrivs inom detta område i WHO:s regi också stöds är mycket väsentligt för dessa organisationer.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen av stödet till u-länderna när det gäller familjeplaneringsinsatser samt bidragen till de internationella organisationerna.

Stockholm den 13 januari 1988

Anita Persson (s) *Iris Mårtensson (s)*